

ISRAEL

toetssteen van de vredeswil der volkeren!

de achtergrond

van een acuut probleem

door

J. Soetendorp

ISRAEL

toetssteen van de vredeswil der volkeren!

de achtergrond

van een acuut probleem

door

J. Soetendorp

maart 1957

Uitgave: Nederlandse Zionistenbond — Joh. Vermeerstraat 22 — Amsterdam

VOORWOORD

Het probleem van de Arabische vluchtelingen is in belangrijke mate mede bepalend voor de houding die ten aanzien van Israël wordt aangenomen. Door onkunde en ook wel uit tegen de Staat Israël gerichte politieke bedoelingen worden herhaaldelijk verkeerde voorstellingen gegeven van de aard van dit probleem, dat de aandacht blijft opeisen. Het bestuur van de Nederlandse Zionistenbond heeft het daarom nuttig geacht in een brochure van beperkte omvang voorlichting omtrent dit probleem te verstrekken. Het heeft de Heer J. Soetendorp, rabbijn der Liberaal Joodse Gemeente te Amsterdam, bereid gevonden deze brochure te schrijven, waarbij hij gebruik heeft kunnen maken van overvloedig feitenmateriaal, dat op verzoek van het Bondsbestuur door de Heer I. Lipschitz werd verzameld.

Het Bondsbestuur is beide medestanders uitermate erkentelijk voor het door hen verrichte werk. Het biedt U de brochure aan in de verwachting hiermede een bijdrage te leveren tot een juiste oordeelvorming.

Het Bondsbestuur.

Amsterdam, maart 1957.

In de afgelopen maanden heeft Israël voortdurend in de belangstelling gestaan van de gehele wereld.

Het antwoord van Israël op de bedreiging door zijn naburen, de veldtocht op het Sinai schiereiland en de overwinningen op de Egyptische legers, hebben de wereld opnieuw geconfronteerd met de problemen van het Midden-Oosten. En dus ook met het grote vraagstuk van Joden en Arabieren. Hoewel men algemeen geneigd is om de verschillende artikelen in de leidende dagbladen te vergelijken en zo tot een bepaalde conclusie te komen (wat meestal nog niet eens kan, daar het alleen maar de opinie van een door ons gekozen blad is, die gevolgd wordt) toch zullen velen de behoefte hebben gevoeld aan een grondiger uiteenzetting van de vraagstukken, die met de nu weer acute crisis in het Midden-Oosten direct verband houden.

Want het is duidelijk, dat noch de militaire overwinning van Israël, noch de interventie in de Suezkanaal-Zone door Engeland en Frankrijk, noch de dreigende taal en de nog dreigender daden van de Sovjet-Unie deze problemen dichter bij een oplossing hebben gebracht.

Wanneer straks de V.N., nu niet alleen meer steunend op een onbelangrijke groep waarnemers, maar beschikkend over een eigen politiemacht, de problemen zal hebben op te lossen waarvoor zij zich zien gesteld, wat is dan de situatie en vooral, wat zijn de vredeskansen?

Israël in het hart van het Midden-Oosten

De V.N. zal genooddacht zijn een oplossing te vinden voor de voortdurende wrijving tussen Israël en zijn naburen. Wanneer zij die beide partijen vraagt, „hoe denkt gij over een oplossing?“, dan kennen wij het antwoord nu reeds, aangezien de beide partijen in de afgelopen jaren en maanden dit antwoord vaak en nadrukkelijk hebben gegeven. Israël wenst vrede. Het wenst vrede, omdat het dan alleen zich ontwikkelen kan, zijn economie kan consolideren, zijn ontginningen uitvoeren en zijn industrie op gang brengen. Het wenst vrede, omdat waarlijk geen volk méér naar vrede verlangen kan, dan het Joodse volk, omdat geen volk méér behoefte heeft aan rust, om op te bouwen en tot zichzelf te komen. Israël wenst vrede, omdat het weet van welke onschatbare invloed een onbedreigd voortbouwend Israël kan zijn in het Midden-Oosten, van hoeveel nut voor de z.g. achtergebleven gebieden, voor het verlichten van het levenslot van de werkende massa in dit grote gebied. Israël is tot veel concessies voor deze vrede bereid en het was dat ook in het verleden. Israël heeft de wapenstilstandsverdragen met de overwonnen Arabische staten in 1949 getekend en daarbij afstand van veroveringen gedaan, omdat het hoopte daarmee de vrede te dienen. Ook nu heeft Israël verklaard: „Wij willen de Sinai woestijn niet behouden, wij willen geen Egyptisch gebied annexeren, wij willen geen der Arabische staten aanvallen, wij willen alleen vrede.”

Wat is het antwoord der Arabieren?

Maar ook het antwoord van de andere partij is duidelijk. De Arabieren willen de vernietiging van Israël. Naar vaststaat hebben de Arabische staatsleiders tijdens een bespreking in Beiroet opnieuw een verzoek ontworpen en doen overbrengen aan de ledenstaten der V.N. om Israël van de kaart te vegen.

Met Israël wensen de Arabieren *geen vrede*. Dit dient vooropgesteld

voor wij de vraagstukken, die een eventueel accoord in de weg kunnen staan, nader bekijken. Het is slechts nodig om een bloemlezing te geven uit de verschillende Arabische uittalingen over het bestaan van Israël, om duidelijk te maken, dat, ook wanneer men de oosterse lyriek af-trekt, er genoeg overblijft om vast te stellen, dat de Arabische staten geen vrede willen.

Op 8 mei 1954 verklaarde Nasser in Cairo dat Israël een kunstmatige staat was, die moest verdwijnen ¹⁾.

Op 18 april 1953 had Naguib verklaard: „Het bestaan van Israël is een kanker in het lichaam van de Arabische volkeren” ²⁾.

Op 3 november 1954 verklaarde Fariz el-Khoery, premier van Syrië, in het parlement: „Zekere Arabische leiders zeggen, dat er geen vrede met Israël kan zijn, voordat de resoluties der V.N. zijn uitgevoerd. Zij verbinden dus de vrede met Israël aan deze voorwaarde. Ik verzet mij tegen een dergelijke verklaring en ik zeg, dat er geen enkel verband bestaat tussen vrede met Israël en de terugkeer van de vluchtelingen en de resoluties van de V.N. Of de vluchtelingen terugkeren of niet, er moet geen vrede met Israël gesloten worden in enige vorm. Ik geloof niet, dat de Arabieren vrede zullen goedkeuren, zolang de Joden op deze plaats, het hart van de Arabische staten, gevestigd blijven, allen in hun omgeving bedreigend en corruptie en kwaad verspreidend. Hoe kunnen wij vrede met hen sluiten, als zij daar blijven. Dit was de eerste ronde en ongelukkig genoeg niet succesvol. De Arabieren (en wij daarbij inbegrepen) moeten zich op een tweede ronde voorbereiden en doen wat zij kunnen” ³⁾.

Op 12 maart 1955 zei de minister van onderwijs van Egypte: „Lanceer een haatcampagne tegen Israël om de haat te doen indringen in de harten van de leerlingen. Wij hebben ons onafhankelijk verklaard, maar tenzij wij zulks uitbreiden met de ontwikkeling van werkprojecten en met de kracht der wapens, zullen wij niet in staat zijn om stand te houden tegenover de vijand Israël en het zal waardeloos zijn om opvoeding te bevorderen”.

Deze verklaringen vormen zoals wij zullen zien een flagrante schending van de wapenstilstandsovereenkomst. Daarin wordt namelijk al in het eerste artikel gezegd, dat „ten einde de terugkeer van permanente vrede te bevorderen, geen agressieve actie van een der beide partijen zal worden ondernomen of beraamd, noch in dreigement tot uiting gebracht jegens het volk of de gewapende macht van de andere partij”.

Desondanks verklaarde koning Hoessein ter gelegenheid van een sport-festival in het door zijn leger bezette gedeelte van Jerusalem op 4 juni 1956 ⁴⁾:

„Ik beloof, dat totdat ons vaderland is teruggekeerd tot ons, wij voorbereid zullen blijven en onze wapens niet zullen neerleggen vóór ons doel is bereikt. Wij zullen voorwaarts schrijden tot de bevrijding van ons vaderland zij aan zij met al

onze broeders, één kracht vormende, wat ook de prijs zal zijn, die betaald moet worden, wat ook de hinderpalen die wij op onze weg vinden, totdat wij de overwinning bereikt hebben en onze vlag kunnen ontvouwen over een vrij moederland. Wij zijn verplicht om sterkte te putten uit onze ramp en ons te verenigen voor de dag waarop wij toeslaan”.

Deze citaten kunnen met vele andere worden aangevuld. Er blijkt heel duidelijk uit, wat het Arabische antwoord zal zijn: Geen vrede met Israël, totdat Israël van de kaart is verdwenen, tot de Joden opnieuw over de wereld zijn verstrooid en in hun plaats de Arabieren meester zijn in Palestina. Het is natuurlijk onmogelijk, dat een mens zonder zelfmoordneiging, met zijn moordenaar gaat zitten praten over de verdeling van zijn huis en goed en een beschikking ten aanzien van zijn kinderen treft, voor de periode nadat hij vermoord zal zijn.

Precies zo dwaas is het om op deze basis met Arabieren te gaan praten over vrede. Wanneer iemand door woorden en daden blijk geeft, dat hij het plan heeft een ander te vermoorden, dan gaat het slachtoffer niet met de moordenaar in spé aan tafel zitten, maar roept de politie en maakt de macht, die voor orde en veiligheid heeft te waken en de levens van de burgers heeft te beschermen, tot degene die heeft in te grijpen.

De actie van Israël, in de laatste maanden, moet dan ook worden gezien als de reactie van de man uit ons voorbeeld, die de politie ettelijke malen gewaarschuwd heeft en steeds weer met een kluitje in het riet werd gestuurd. En de vraag of er vrede zal zijn in het Midden-Oosten, of niet, hangt dan ook gedeeltelijk af van het feit *of wij wel beschikken over een internationale politie met het gezag waarop deze uitvoerende macht zich kan beroepen*; het gezag van de V.N. — Als wij daarover nog niet beschikken ontstaat er een vechtpartij met supporters aan beide kanten.

Wat doet nu de politie wanneer zij tussenbeide komt? Zij onderzoekt de reden van het handgemeen, de gronden voor de geuite bedreiging en wanneer vaststaat, dat de bedreigingen nadrukkelijk in strijd zijn met een vroeger legaal geverifieerde afspraak, dan moet de bedreigde alle verzekeringen krijgen, dat de bedreiging niet kan worden uitgevoerd. In het normale verkeer tussen mensen wordt het de bedreiger of de bedreigers eenvoudig onmogelijk gemaakt, desnoods door isolering, om hun bedreiging uit te voeren.

De gronden voor de bedreiging

Het is dus noodzakelijk, willen wij wat meer inzicht in de zaak krijgen, om de achtergrond die tot deze voortdurende bedreiging heeft geleid, nader te onderzoeken. De afkeer van Israël, als onderdeel van de afkeer van het Westen, dateert niet van gisteren en ook niet sinds de oorlog, die de Arabische staten in 1948 begonnen tegen Israël, dat toen werd opgericht, maar is van veel oudere datum.

In de eerste plaats hebben de Arabieren de staat Israël en ook het tot stand komen van een Joods nationaal tehuis in Palestina nooit aanvaard. Het is merkwaardig dat men in Nederland soms het uiteengaan van Joden en Arabieren terug laat gaan tot de Bijbelse situatie van de zonen van Abraham, Izak en Ismaël. Het is verleidelijk om dat te doen en het is niet zo moeilijk om een parallel te trekken tussen de Arabische

vluchtelingen op het ogenblik en „Hagar en Ismaël in de woestijn.” Toch is een dergelijke vergelijking alleen maar oppervlakkig, want gedurende de periode van Joodse nationale onafhankelijkheid in de bijbel, vormden de Arabieren geen eigen nationale grootheden van betekenis en later toen de verdrijving der Joden allang een feit geworden was, kwamen de Arabische volkeren tot grote macht en beheersten Azië, een deel van Afrika en een deel van Europa.

In deze periode was er van wrijving tussen de Joden en hun omgeving in de Arabische landen onder Arabisch bestuur, veel minder sprake dan tussen de Joden in de christelijke landen onder de christelijke regeringen. Het is evenmin juist om de verschillen terug te brengen tot verschillen tussen Islam en Jodendom, want hoe wezenlijk die verschillen ook zijn, zij kunnen nimmer de basis vormen van een redenering, die erop uit zou zijn, om de onmogelijkheid van een Arabisch-Joodse co-existentie te bewijzen. Neen, wij moeten de oorzaak zoeken in het verzet van de Arabische leiders tegen Joden als voorpost van het Westen.

Een verzet tegen hun tempo, tegen hun opvattingen inzake arbeidswetgeving, tegen hun hoge levensstandaard voor de arbeiders, tegen hun democratie in absolute zin, kortom het verzet dier leiders is een poging om zich te handhaven als feodale of half-feodale heersers in een tijd, waarin dit soort heerschappij in het Westen reeds lang tot het verleden behoort.

Aanvankelijk bedrogen in bij hen gewekte toekomstverwachtingen van nationale onafhankelijkheid, na de eerste wereldoorlog, hebben de Arabische leiders zich verzet tegen het plan van de Engelse regering om de Joden een nationaal tehuis te geven in Palestina, tegen het plan van de Volkenbond, dat Engeland een mandaat over Palestina verleende en tegen ieder streven van Joodse zijde om de emigratie van Joden naar Palestina te bevorderen en daar een semi-onafhankelijk nationaal bestaan op te bouwen.

De Joden hebben aanvankelijk hun grond in Palestina gekocht van Arabieren en de Arabische grootgrondbezitters hebben van deze landaankoop bijzonder veel profijt getrokken. De Arabische bevolking heeft grote voordelen gehad van de Joodse kolonisten, *die voor het eerst in de geschiedenis als blanke koelies gingen werken*. Voordeel hadden zij ook van de Joodse ontginning, gezondheidszorg, alsmede van de zorg van het Engelse mandaatbestuur, waarvoor de Joodse kolonisten veel bijdroegen en waarop zij inspirerend werkten. Maar al deze voordelen betekenden beslist niet, dat de Arabieren hun verzet tegen de Joodse bevolking opgaven en al konden Joden en Arabieren in Palestina vaak uitstekend met elkaar opschieten en al kon men zo nu en dan hopen op een samengroei van de beide bevolkingsgroepen — en aan pogingen daartoe heeft het aan beide kanten niet ontbroken — het verzet bleef.

Het zou ons te ver voeren om hier de gehele geschiedenis na te gaan van de Engelse mandaats-periode, het steeds verder inkrimpen van het gegeven recht en van de steeds groter wordende noodzaak, een oplossing voor de Joden nood te vinden. Wij moeten beginnen met het tijdperk, waarin voor het eerst een internationale oplossing voor het probleem wordt voorgesteld en aangenomen. 29 November 1947, dus 9 jaar geleden, besloot de vergadering van de V.N. met een grote meerderheid om het rapport van de „speciale onderzoek-commissie der V.N. inzake

Palestina", met haar aanbevelingen, te aanvaarden en dus het besluit te nemen tot de oprichting van een Joodse Staat en van een Arabische Staat in het vroegere Mandaatgebied Palestina. Daarnaast zou een gedeelte van dit mandaatgebied als internationaal gebied onder speciaal toezicht worden geplaatst. De verdeling gaf de Joden een kleine staat, veel kleiner dan waarop zij 20 eeuwen hadden gehoopt, veel kleiner dan hun in 1917 was beloofd, veel kleiner dan door de Volkenbond eens was voorzien. Om het meestsprekende voorbeeld te geven, Jerusaleem kwam buiten de Joodse Staat te liggen en bepaalde gebieden in het Noorden eveneens. Het was een geamputeerde staat, die de Joden werd aanboden. Een veel betere staat zouden de Arabieren krijgen. De staten zouden verbonden worden door een tol-unie. In een eventuele wisseling van bevolking werd voorzien. Bevolkingsverschuivingen na het tot stand komen van een bepaald verdrag, zijn in het geheel geen uitzonderingen. De Arabieren accepteerden deze staat niet, de Joden wel, hoewel in de resolutie van 1947 der V.N. minderheidsrechten waren vastgelegd voor de Joodse als voor de Arabische Staat, en nimmer bewijzen zijn geleverd — zij konden immers niet geleverd worden — dat de Joden niet bereid waren, deze rechten te handhaven.

Met nadruk moet nog eens worden vastgesteld, dat de Joden het rapport van de Commissie der V.N. niet accepteerden *omdat zij er zo bijzonder mee waren ingenomen*, maar omdat zij hoopten een oorlog te voorkomen. De Arabieren hebben er geen twijfel over laten bestaan, dat zij van plan waren de resolutie van de V.N. van November 1947 met geweld teniet te doen. Nu kan men stellen, dat deze resolutie, ondanks het negatieve standpunt van de Arabieren, aanvaard werd. Wanneer men echter de V.N. als instituut aanvaardt, kan men niet beweren, dat een besluit van deze organisatie met geweld mag worden teniet gedaan. De Arabische leiders hebben voortdurend getracht de V.N. aan te vallen voor hun verantwoordelijkheid voor het scheppen van de Staat Israël. Ook vallen zij voortdurend de Verenigde Staten aan om de steun door dat land gegeven aan deze beslissing, waarbij zij vergeten, dat ook de Sovjet-Unie en meer dan 30 andere volkeren, dit besluit hebben ondersteund.

Wij zullen ons hier niet uitvoerig bezighouden met een poging tot verklaring van de houding van de Sovjet-Unie, die immers in de laatste jaren, en nog sterker in de laatste maanden, zo volkomen is veranderd. In 1948 zag de Sovjet-Unie in de stichting van Israël door de V.N. een mogelijkheid om ook invloed in dat gebied te krijgen, erop vertrouwend, dat het prijsgeven door de Engelsen van een sleutelpositie in het Midden-Oosten, de daar achterblijvende zwakke staten tot willige bondgenoten zou maken van een grote mogendheid.

Het feit echter, dat de Staat Israël, als werkelijk democratische staat, geen makkelijke bondgenoot van de Sovjet-Unie kan worden en het feit, dat een socialistische ontwikkeling, zoals die zich in Israël voltrekt, veel meer in strijd is met en als verschijnsel gevaarlijker is voor het z.g. socialisme van de Sovjet-Unie dan welk ander stelsel ook, laat de schepping van Israël voor de Sovjet-Unie alle aantrekkelijkheid verliezen.

De S.U. slaagde erin om in Egypte een wapenarsenaal van betekenis aan te leggen, door een glimlach-offensief tegelijkertijd de aandacht van de wereld afleidend, en een teken van vriendelijk begrip voor het Arabi-

sche streven te tonen. Politieke beschouwingen, die willen aantonen, dat er toch in werkelijkheid geen verbinding kan bestaan tussen Arabische Staten waar nog het feodalisme heerst en de S.U., zijn daarom onjuist omdat er nu eenmaal een groot verschil bestaat tussen de ideologie waarop de S.U. oorspronkelijk gebaseerd heet te zijn en het streven naar machtspolitiek, duidelijk imperialisme, waar de S.U. de laatste jaren als voortzetter van een oude Russische expansiedrang blijk van geeft. Vrede in het Midden-Oosten volgens de opvatting van de S.U. betekent een zo groot mogelijke Sovjet-invloed in dat gebied. Nu Israël tegen dit streven een belemmering vormt, dient Israël te verdwijnen. Stalin zag in zijn laatste jaren daarin zelfs een mogelijkheid om Joden in leidende posities in de S.U. en in de satellietstaten te liquideren, door ze te betichten van een verbinding met het „westerse, imperialistische Israël”. Na de „de-stalinisatie” bleef alleen de bestrijding en het plan tot liquidatie van Israël over. En nu lette men wel op de tactiek die de S.U. hier bezigde. Men verkondigde geruime tijd *geen haat tegen Israël*. In tegendeel, men verzekerde in het openbaar, dat Israël's onafhankelijkheid moest worden geëerbiedigd, dat Israël recht had op een vrije doorvaart van het Suez-kanaal, Russische ministers verschenen op de receptie van de Israëlische Ambassade in Moskou op onafhankelijkheidsdag enz.

Daarnaast echter werden enorme hoeveelheden wapens naar Egypte gestuurd, de nieuwste typen vliegtuigen, tanks en kanonnen, alle mogelijke materieel, Russische experts; en naar nu uit documenten is komen vast te staan, werd een plan beraamd om vanuit Egypte en de andere staten der Arabische Liga, een grote aanval op Israël te lanceren in maart 1957. De bewijzen voor deze aanval werden bij de gearresteerde leiders der Algerijnse rebellen gevonden en in legerorders, buitgemaakt in de Sinai woestijn.

Het vinden van Russisch wapentuig in een veel grotere hoeveelheid dan het Egyptische leger gebruiken kon, plus vele belangrijke documenten, heeft duidelijk gemaakt wat de bedoeling van de Sovjet-Unie in het Midden-Oosten was (is?). De veldtocht in de Sinai woestijn heeft dus de ogen van de wereld geopend voor het grote gevaar van een nieuw Korea en heeft duidelijk gemaakt, dat de Arabische staten door het vernietigen van Israël met Russische hulp, het bruggenhoofd van de S.U. in dit deel van de wereld zouden worden.

Israël vervult nu als staat, in zijn betekenis „als waarschuwer van de wereld”, precies dezelfde functie, die eens, ongewild en ten dele onbewust, de Joden in Duitsland hebben vervuld bij het begin van Hitlers bestuur over dat land. Het duidelijk uitgesproken verlangen om aan het bestaan van Israël een einde te maken, zou het begin zijn van een lange reeks onderwerpingen van vrije volkeren met de bedoeling een maatschappij te krijgen, waarin geen vrijheid meer zou bestaan.

De theologen mogen hun mening hebben over het „niet toevallig zijn van Israël's positie in deze”, de politici en de achter hen staande bevolking van de vrije wereld zijn nu weer eens duidelijk en *bijtijds* gewaarschuwd.

De zaak van het voortbestaan van Israël en van het verkrijgen van vrede op basis van de vrijheid der volkeren in het Midden-Oosten, is de enige manier om aan de ongebreidelde machtswellust van het Sovjet-imperialisme een halt toe te roepen.

Voornaamste struikelblok voor een regeling: Het Vluchtelingenvraagstuk.

Maar, zo vraagt de lezer zich af, zijn er dan behalve de houding van de S.U. en de onwil der Arabische staten om vrede te sluiten, geen werkelijke gronden voor een voortdurende spanning?

Ligt daar dan niet het ontzettende probleem van de Arabische vluchtelingen, waarvoor in de gehele periode sinds het ontstaan van Israël geen oplossing werd gevonden?

Inderdaad, er zijn niet veel menselijke tragediën, die zozeer de aandacht van de wereld hebben opgeëist, en met recht, als het droevige lot van de vluchtelingen uit het vroegere Palestina.

Wij zullen het probleem van deze vluchtelingen nu onder ogen moeten zien en nagaan hoe het ontstaan is, wat het vraagstuk zo ingewikkeld maakt, welke pogingen tot een oplossing gedaan zijn en waarom die niet zijn geslaagd, om vervolgens de belemmeringen die een regeling in dit gebied van de wereld in de weg staan, na te gaan.

Daarbij moet worden voorop gesteld, dat het leed van mensen, die hun vaderland moesten verlaten, op grond van een ontwikkeling die zij niet hebben gewild en niet hebben voorzien, ieder ter harte moet gaan. Welk volk weet beter wat ballingschap betekent dan het Joodse volk. Welk volk heeft eerder het recht van de vreemdeling op een behoorlijk en gelukkig leven erkend. Er is geen sprake van, en er is nimmer sprake van geweest, dat de Joden in of buiten Israël het leed, dat zij hebben ondergaan zouden willen verhalen op onschuldige Arabieren, al is dit vaak door Arabische leiders beweerd. Het leed van het Joodse volk is naar het woord van de profeet Jeremia „met geen maat te meten.”

Stellig zou geen Jood dat leed aan wie dan ook toewensen.

Laat ons dan nu op de wijze zoals hierboven voorgesteld, het probleem bespreken.

De oorzaak

In 1948, na de oprichting van de Staat Israël, ontstond er een massavlucht van de Arabische bevolking uit het gebied, dat volgens de beslissing van de V.N. de Staat Israël zou vormen. Een klein aantal rijke Arabieren had eerder reeds het land verlaten met medeneming van genoeg bezit om hun gemakkelijk bestaan in de landen waar zij toevlucht zochten, voort te zetten. Zij werden in die landen geaccepteerd en behoren niet tot de Arabische vluchtelingen. Volgens de Arabische propaganda zou er, ook als hun staten niet de Staat Israël waren binnengevallen, toch een vluchtelingenprobleem zijn ontstaan. Zij stellen het zelf zo, dat zij in het geheel geen agressie hebben gepleegd door de pas opgerichte Staat Israël aan te vallen, maar dat zij alleen maar hun Arabische broeders te hulp zijn gesnel, omdat deze door de Joden werden (of zouden worden) uitgemoord.

Het staat vast dat met uitzondering van enkele excessen (het beruchtste daarvan is Deir Yassin waarvan wij nog zullen spreken) de Joden geen wreedheden hebben begaan en zij er volstrekt niet op gesteld waren, dat de Arabieren en masse zouden vluchten. Integendeel, zij hebben dat trachten te voorkomen. Door wie werd dan deze massavlucht veroorzaakt? Wij geven het woord aan de heer Emil Ghoury,

secretaris van het Arabische Hoge Comité, die verzekerde op 6 september 1948 aan een journalist van het in Beiroet verschijnende blad „Telegraph”: ⁵⁾

„Ik wens niemand blaam op te leggen, maar alleen de vluchtelingen te helpen. Het feit dat zij er zijn, is het directe gevolg van de actie tegen de verdeling van het mandaatgebied en tegen de Joodse Staat. De Arabische Staten hebben die politiek eenstemmig aanvaard. Zij moeten dus gezamenlijk de oplossing van het probleem ter hand nemen.” Op 15 mei, de dag dat Israël werd opgericht, beloofde Azzam Pasha, de secretaris-generaal van de Arabische Liga op een persconferentie in Cairo: ⁶⁾

„Dit zal een uitroeiingsoorlog zijn, een berucht bloedbad waarvan gesproken zal worden als over de slachtingen der Mongolen en over de kruistochten.”

Wat waren de strategische belangen, die de Arabieren hadden, om de bevolking van Palestina tot de vlucht aan te sporen? Zij wilden:

1. een vergemakkelijking van de veldtocht (uitbreiding van het schootsveld);
2. de vluchtelingen zouden in de Arabische Staten een propaganda vormen door hun aanwezigheid, waardoor men hoopte op een totale inzet van alle Arabische Staten;
3. het vestigen van een indruk naar buiten betreffende de afkeer van een Joodse Staat in het Midden-Oosten: geen enkele Arabier wenst iets te maken te hebben met de Zionisten.

De Arabische leiders spoorden dus de Palestijnse Arabieren aan, voorlopig hun woningen te verlaten. Na afloop van de straf-expeditie zouden zij rijkelijk worden beloond uit de bezittingen van de in zee gedreven Joden. De Joodse leiders hebben al hun best gedaan om de Arabieren van de vlucht af te houden. Op 30 november, de dag na de beslissing van de V.N. en de daarop gevolgde bedreiging van Arabische zijde, om met geweld deze beslissing ongedaan te maken, zei David Ben Goerion:

„Als wij overvallen worden, zullen wij de uitdaging beantwoorden, maar wij hopen, dat het niet nodig zal zijn. Het Midden-Oosten heeft de vrede meer nodig dan iets anders en wij hebben boven alles behoefte aan vrede.” Toen de aanval van 5 Arabische Staten begon op 14 mei 1948, luidde de Israëlische verklaring der onafhankelijkheid:

„Temidden van een onuitgelokte aanval doen wij een beroep op de Arabische inwoners van de Staat Israël, om terug te keren tot de wegen des vredes en hun bijdrage te leveren tot de ontwikkeling van de Staat in het bezit van een volledig en gelijkgerechtigd burgerschap en met de daaraan verschuldigde vertegenwoordiging in alle lichamen en instellingen van de Staat”. Temidden van de oorlog op 6 augustus 1948, toen de massavlucht in volle gang was, verzocht Mosje Sjaret, Israël's minister van Buitenlandse Zaken de gedelegeerden van de V.N.:

„zo vriendelijk te willen zijn, de regeringen der Arabische Staten, die nu in oorlog zijn met Israël, ons aanbod te doen toekomen, dat vertegenwoordigers van beide kanten zouden samenkomen, om vredesonderhandelingen in te leiden.”

De vlucht was reeds vóór het uitroepen van de staat begonnen. Voor het eerst op grote schaal in Haifa.

In de laatste dagen van april 1948, nadat Irakse troepen die in het

Arabische gedeelte van Haifa aanwezig waren, begonnen waren de Joodse buurten aan te vallen, gingen de Joden tot de tegenaanval over en veroverden de stad. 7) De Joodse autoriteiten, die nu volledig de Staat beheersten, aldus de „London Economist” in zijn verslag, drongen er bij alle Arabieren op aan om te blijven en garandeerden hun veiligheid en bescherming. Van de 62.000 Arabische bewoners echter, bleven er niet meer dan 6.000. De anderen gaven gehoor aan de radio-mededelingen van de uitvoerende raad van het Arabische Hoge Comité, om Haifa te verlaten. In deze uitzendingen werd duidelijk gemaakt, dat de Arabieren, die in Haifa zouden blijven en een Joodse regering zouden aanvaarden, na de Arabische overwinning, als verraders zouden worden beschouwd.

Op 3 april 1948 verklaarde het Near East Broadcasting Station: 8)

„Men moet niet vergeten, dat het Arabische Hoge Comité de vlucht van de réfugié's uit hun huizen in Jaffa, Haifa en Jerusalem heeft bevorderd en dat zekere leiders getracht hebben politieke munt te slaan uit hun ellende.”

Op 26 april 1948 rapporteerde de Engelse politie aan het hoofdkwartier:

„Door de Joden worden alle pogingen in het werk gesteld, om de Arabische bevolking over te halen om te blijven en hun leven gewoon voort te zetten. Zij hebben hun de verzekering gegeven, dat hun levens en hun belangen zullen worden gewaarborgd.” 9)

Op 28 april werd de mededeling nog eens herhaald. De Britse Hoge Commissaris in Palestina rapporteerde aan de Minister van Koloniën in Londen, dat de Joodse aanval in Haifa een direct gevolg was van voortdurende aanvallen van Arabieren in de voorafgaande vier maanden. Van een slachting was geen sprake. Het Arabische Nationale Comité van Haifa zond op de tweede verjaardag van de vlucht uit Haifa een rapport aan de Arabische regeringen, waarin men zegt, *(en dit comité was in 1948 de centrale Arabische autoriteit in Haifa)*: „Het heengaan van de Arabische inwoners uit de stad was vrijwillig en werd uitgevoerd op ons verzoek. De Joodse vertegenwoordigers gaven uiting aan hun diepe spijt over ons besluit en de Joodse burgemeester deed een hartstochtelijk beroep op de Arabieren, om hun beslissing te herzien. De Arabische delegatie echter vroeg trots om evacuatie van de Arabieren en hun verwijdering naar de naburige landen.” Ook de Engelsen hebben in deze vlucht en de bevordering daarvan een rol gespeeld. Dat Engelse maatschappijen onnodig een deel van hun bureaus en staf naar de Libanon overbrachten, moest wel te denken geven, ook hun verzekering, „dat zij de Arabieren niet konden beschermen.” Vele ooggetuigen vertellen van de fantastische en haast niet te geloven aanblik van 10.000 Arabieren, die het havengebied overstroomden om te wachten op vervoer naar de Libanon, terwijl Joden door de massa liepen om hun persoonlijke vrienden er van af te houden heen te gaan.

Later, toen massa's Joodse vluchtelingen uit Arabische en andere landen het land binnenkwamen en vulden en de Arabische haatcampagne de hoop op een spoedige vrede liet verdwijnen, betreurde Israël de vlucht van de Arabieren niet langer. Maar dit doet niets af aan de historische gebeurtenissen van 1948. De Arabische schrijver Nimr Al-Havari gaf een boek uit: „The Secret behind the Disaster”. Hawari was vroeger

commandant van de para-militaire Arabische Jeugdorganisatie in Palestina. Een tijd lang was hij zelf een vluchteling. Teleurgesteld in de Arabische leiding, keerde hij naar Nazareth in Israël terug, waar hij nu een vooraanstaande Arabische leider is. Ook hij zegt, dat de Joden getracht hebben de Arabieren tegen te houden. Dan gaat hij verder: „De ogen van de Arabieren waren verblind en hun hersens verstopt. Zij werden in de war gebracht door beloften en misleid door hun leiders”. Later zegt hij: „Velen verlieten tijdelijk het land, omdat zij dachten te wachten totdat de storm voorbij was.” Had immers niet de eerste minister van Irak met donderende stem verklaard: „Wij zullen het land met onze kanonnen vermorzelen en elke plaats vernietigen waar de Joden bescherming willen zoeken. Laten dus de Arabieren hun vrouwen en kinderen naar een veilig gebied brengen tot de strijd over is.” En Mgr. George Hakim, de Arabische Grieks-orthodoxe Aartsbisschop van Galilea, gaf op 16 augustus 1948 een interview aan een journalist van een Libanese krant ¹⁰⁾ waarbij hij zei:

„De vluchtelingen waren vol vertrouwen geweest, dat zij binnen enkele dagen konden terugkeren, binnen een of twee weken. Hun leiders hadden hun beloofd, dat de Arabische leiders de Israëlsche benden zeer spoedig zouden vernietigen.”

De vlucht uit Haifa werd gevolgd door die uit Jaffa, Safed en andere plaatsen. Deze aantallen gevoegd bij de 30.000 rijken, die reeds eerder waren weggegaan — en hun heengaan had een grote indruk op de gewone man gemaakt — veroorzaakten de eerste groep der „Arabische vluchtelingen.”

Het zou echter onjuist zijn om de gebeurtenissen van Deir Yassin in het geheel niet met deze vlucht in verband te brengen.

Op 9 april 1948 bestormden leden van de Joodse Irgun en Stern organisaties, die weigerden de autoriteit van de bevoegde Joodse instanties te erkennen, in strijd met de van officiële zijde aan de Joodse soldaten gegeven bevelen, het Arabische dorp Deir Yassin en brachten de bevolking om het leven.”

Deze daad werd ten strengste door de regering afgekeurd en vormt het enige voorbeeld van Joodse wreedheid in de periode voorafgaande aan de oorlog. ¹¹⁾ Dat van de zijde der Arabieren het verzet tegen de Joodse nederzettingen vóór en gedurende de oorlog met veel wreedheid gepaard is gegaan, blijve hier verder onbesproken. Nationale zelfstandigheid van de volkeren in het Midden-Oosten betekent niet het bereiken van een beschaving die de uitvoering van het Charter der V.N. waarborgt. En trouwens *was* en *is* die beschaving overal in Europa aanwezig? In de oorlog zelf, zijn ook van Arabische zijde, nimmer Joodse wreedheden gemeld. Toen soldaten zich niet geheel behoorlijk gedroegen bij de veldtocht in Galilea, werd in het arbeidersdagblad van Israël „Davar” door de dichter Nathan Altermann dit optreden ernstig gehekeld met een verwijzing naar de moraal en de hoge eisen van de Joodse levenshouding en de idealen, waarvoor de strijd gevoerd werd. Zo’n critiek, op een leger in oorlog, zou elders stellig door de militaire censuur, zoal niet onderdrukt, dan toch als nadelig worden beschouwd. David Ben Goerion liet als minister van defensie het gedicht overdrukken en met een apart schrijven aan elke soldaat toekomen. ¹²⁾

Van de gebeurtenissen in Deir Yassin hebben de Arabieren een enorm gebruik gemaakt en het heeft stellig geleid tot een vergroting van de

wil om te vluchten. Dit versterkte immers de door de Arabische Liga verbreide mening, dat de Joden net zo zouden handelen als de Arabieren, die immers een „Mongools bloedbad” hadden beloofd. Men houde er rekening mee dat de wreedheid in de oorlogvoering door Arabieren toegepast, in het Westen nauwelijks is voor te stellen. Verminking van gewonde en gedode soldaten kwam zeer vaak voor. Vaak op de meest weerzinwekkende wijze. De gebeurtenissen in Deir Yassin versterkten bij de Arabieren de mening, dat de Joden, als zij de overhand kregen, net zouden doen wat de Arabieren deden. *Na een Arabische overwinning zou geheel Israël één groot Joods Deir Yassin zijn geweest.* Ook het geruchten verspreiden is een kunst, die de Arabieren bijzonder goed verstaan. Een correspondent van de „New York Herald Tribune”, Kennet Bilby ¹³⁾ vertelt, dat hij had gehoord van de Arabische burgemeester van Jaffa, Dr. Yussef Harkal, later ambassadeur van Jordanië in Washington en nu in London, dat honderden Arabieren bij gevechten tussen Tel Aviv en Jaffa door de Joden in de val waren gelokt en gedood. Bilby ging op onderzoek uit en vond dat deze bewering absoluut uit de lucht was gegrepen, maar het verhaal van de burgemeester had zich als een wild vuur onder de Arabieren van Jaffa verspreid. Gaarne voldeden zij aan de oproep van de Arabische leiders om te vluchten.

De Arabische leiding kan niet ontkennen, dat zij in de eerste plaats de oorzaak is van het ontstaan van het vraagstuk van de Arabische vluchtelingen. Dat dit ook in Arabische kringen zo nu en dan beseft wordt, blijkt b.v. uit een kritiek van de Libanese krant „Kal-Shay” van 19 augustus 1951.

„Wie bracht de burgers van Palestina naar de Libanon als vluchtelingen, lijdend onder de kwaadaardige houding van kranten en leiders die er lak aan hebben. Wie bracht hen hier zonder cent, nadat zij hun eer verloren hadden. Dit deden de Arabische staten, en de Libanon was een van hen.”

Hoewel die waarheid duidelijk is vast te stellen uit de verklaringen van de Arabische leiders vóór mei 1948, ook in de diverse organen van de V.N., verklaarde de Syrische vertegenwoordiger op 29 november 1949 doodleuk: „geen van de Arabische staten is Palestina binnengekomen in strijd met het besluit van de V.N. of als aanvallers. Zij hebben dit alleen gedaan om het leven van de slachtoffers der Joodse aanvallen te verdedigen.”

Hoeveel vluchtelingen zijn er?

Wie zijn Arabische vluchtelingen en hoeveel zijn er? Volgens een definitie van de V.N. is een Arabische vluchteling „iemand, die normaal bewoner is van Palestina, echter zijn huis en zijn levensonderhoud verloren heeft als een gevolg van de daar gevoerde oorlogshandelingen en die in nood verkeert.” Het feit, dat deze vluchtelingen voorkomen in een zo gevoelig en belangrijk deel van de wereld, maakte dat er meer aandacht aan hun lot besteed werd, dan aan de vele miljoenen andere vluchtelingen in de wereld, ook al onderkende niet iedereen direct het belangrijke politiek aspect van het vluchtelingenvraagstuk.

Door de V.N. werd een speciaal hulporgaan geschapen, dat moest zorgen niet alleen voor het onderhoud van de vluchtelingen, maar ook voor een mogelijkheid hen weer als werkzame en gelukkige wereldbur-

gers voort te laten leven. Meer dan 200 miljoen dollar werd in de afgelopen acht jaren aan hulpverlening uitgegeven en nog eens 200 miljoen werd bestemd voor werkzaamheden om de economie van de Arabische landen te verbeteren, teneinde er zó toe bij te dragen, dat een deel van de vluchtelingen in het gewone leven van deze landen zouden kunnen worden opgenomen en niet meer behoeften te worden gesteund.

Jaar na jaar werd het vraagstuk in de vergaderingen van de V.N. besproken. Veel commissies, sub-commissies en speciale afgezanten zijn naar het Midden-Oosten gegaan en hebben hun plannen ingediend. Steeds werden nieuwe voorstellen gedaan, maar uiteindelijk bleef het aantal vluchtelingen nagenoeg hetzelfde en is er, afgezien van kleine uitzonderingen, in het algemeen in het lot van de vluchtelingen nauwelijks enige verandering gekomen. De verschillende directeurs van de hulp-commissie der V.N. moeten telkens weer rapporteren ¹⁴⁾ „dat er weinig vooruitgang is gemaakt,” „dat het niet zo snel gaat als men zou wensen”, „dat er geen medewerking werd verleend door de landen waar de vluchtelingen zich bevinden,” „dat men hoopt, dat het nu beter zal gaan,” een klaagzang zonder eind.

Zo b.v. deelt de sub-commissie van de Verenigde Staten, die zich met deze zaak bezig hield, op 24 juni 1953 mede.

„Steeds weer sinds deze zaak in behandeling werd genomen in 1949, werd de hoop uitgesproken, dat er spoedig een belangrijke verbetering zou optreden, maar jaar na jaar is voorbijgegaan zonder deze gewenste verandering en er werd steeds alleen maar weer hulp gevraagd.”

De gelden voor de hulpverlening aan de vluchtelingen worden voor een groot deel besteed in de landen waar zij verblijven. Er werden zelfs beperkende maatregelen toegepast wanneer men elders goedkoper wilde inkopen. Het is dus duidelijk, dat de vluchtelingen in plaats van een last te vormen voor de landen waar zij zijn, *als een voordeel moeten worden beschouwd*. In 1951 sprak het rapport van de hulpcommissie van de V.N. duidelijk uit, „de vluchtelingen vormen een rijke en verleidelijke bodem voor exploitatie.” De bijdragen van de Arabische staten zelf bedragen in het totaal van de 400 miljoen dollar nog geen 3 miljoen. Daarentegen werd door instanties van de V.N. uitgegeven aan locale onkosten in 1950 alleen in Egypte bijna 2 miljoen dollar, in Jordanië 3½ miljoen en in Syrië meer dan 3 miljoen. De economische voordelen, die de aanwezigheid van de vluchtelingen voor de Arabische staten met zich medebrengen, blijken o.a. uit het volgende citaat uit het rapport van de instantie voor hulpverlening (dit agentschap zullen wij verder met zijn eigen initialen UNRWA aanduiden):

„Van de hulp die vluchtelingen ontvangen, zal vanzelfsprekend een grote economische stimulans uitgaan voor de economie van de landen waar zij wonen”.

Door alle mogelijke maatregelen maakten de Arabische staten zelfs het vervoer onnodig duur. Wij beschikken over de gegevens voor het staven van al deze feiten. Veel schitterende carrières in Arabische regeringskringen zijn op de ellende van de vluchtelingen gebouwd, ook al omdat het probleem voortdurend kan worden gesteld als een instrument voor internationale afpersing.

Vandaar dat de Arabische regeringen zich steeds verzetten tegen het uitvoeren van werken, die de vluchtelingen tot werkzame burgers zouden maken. Alleen in Jordanië hebben zij burgerrechten. In de overige

landen van hun „broeders” zijn zij van de normale rechten beroofd en worden als weldadigheids- en politiek object behandeld.

Soms zelfs wekt het feit, dat zij verzorgd worden, dat hun kinderen goed onderwijs krijgen, dat zij altijd te eten hebben en medisch goed worden behandeld, de afgunst op van de arme bevolking van het land zelf.

Dit is met name, zoals wij straks uit een citaat zullen aantonen, in Egypte het geval ¹⁵⁾. De UNRWA moest in 1954 rapporteren, dat er onder de vluchtelingen een aparte mentaliteit ontstaan is, die het aanvaarden van hulp een vanzelfsprekendheid vindt. In hetzelfde rapport wordt gezegd: „De vluchtelingen zijn er fysiek beter aan toe, dan de armste lagen van de bevolking van de landen, waarin zij wonen, soms zelfs beter dan zij er vroeger in Palestina aan toe waren.” Wij herhalen dat dit niets afdoet aan het grote ongeluk van balling te zijn.

Is er een oplossing?

Het vinden van een oplossing wordt door een reeks factoren buitengewoon bemoeilijkt. In de 1e plaats door verschillende schattingen over het aantal vluchtelingen. Volgens de Arabieren zijn er meer dan 900.000, soms zeggen zij voor het gemak een millioen. De schattingen lopen uiteen. September 1948 663.000. 4 Juni 1955 970.000. Het staat vast, dat een groot aantal personen, die er geen recht op hebben, als vluchtelingen worden beschouwd en steun krijgen. ¹⁶⁾ Dan worden er bijzonder onwaarschijnlijke geboortecijfers opgegeven en bijzonder lage sterftecijfers. Volgens de opgegeven cijfers zijn de geboortecijfers van de vluchtelingen veel hoger dan die van alle Arabische landen. Er zijn gevallen bekend waar een pasgeboren kind door meer dan een echtpaar werd aangegeven. Onder de vluchtelingen bevinden zich een aantal personen, die een andere nationaliteit bezitten dan de Palestijnse, die wel schade hebben geleden, maar stellig niet tot de vluchtelingen behoren. Om een voorbeeld te geven van de foutieve opgave. Het opgegeven sterftecijfer voor Jordanië zou zijn: 0,8 per 1000. In 1940/43 werd het sterftecijfer van de Arabische bevolking in Palestina geschat op 20,7 per 1000. Het sterftecijfer in Nederland in 1954 was 7,5. De Jordaanse vluchtelingen zouden daarmee de allergezondste mensen ter wereld worden. ¹⁷⁾

Pogingen aangewend door de verantwoordelijke organen om het getal der vluchtelingen op een juiste wijze vast te stellen, werden door de Arabische staten op alle mogelijke manieren tegengewerkt. Men begrijpt nu wel waarom. Er zijn gevallen bekend van regeringsambtenaren in Jordanië met een volledige dagtaak, die op de steunlijst der vluchtelingen voorkomen. Ook de vluchtelingen zelf, die immers de steun willen blijven genieten, werken oplossingen in welke richting ook tegen. Daardoor is, ondanks alle pogingen om aan het vluchtelingenvraagstuk een eind te maken, het aantal vluchtelingen steeds groter geworden. Stellig zal het aantal vluchtelingen, waarop het probleem in werkelijkheid betrekking heeft, niet hoger dan 700.000 zijn.

Maar wanneer men het aantal heeft vastgesteld, is slechts een eerste stap gedaan tot het beschouwen van het probleem. Welke oplossing kan er zijn? Volgens de Arabische staten slechts één. De terugkeer van alle vluchtelingen naar het grondgebied van Israël. De onvoorwaardelijke repatriëring stellen zij altijd als de eerste voorwaarde, waarop zij over

het bestaan van Israël willen spreken. Dat deze beweringen onoprecht zijn, is in het voorgaande reeds uitvoerig betoogd. Arabische leiders hebben het duidelijk gemaakt, dat ook als de vluchtelingen terug zouden komen, er niet kan worden gesproken over vrede met Israël. De vertegenwoordiger van de UNRWA in Jordanië, de Heer Galloway, verklaarde dit ook heel duidelijk aan een Amerikaanse studiegroep in Amman in 1952:

„Het is zeer duidelijk, dat de Arabische volkeren in het geheel het vluchtelingenprobleem niet wensen op te lossen. Zij wensen het als een open wonde te bewaren als een aanvalspunt tegen de V.N. en als een wapen tegen Israël. De Arabische leiders geven er niets om of de vluchtelingen leven of sterven.” En de Heer Abdullah Nawass, lid van het Jordaanse parlement, zei op 6 juni 1952:

„De Palestijnse oorlog kan alleen maar doorgaan wanneer de vluchtelingen er als zodanig zijn.” En Falastin schreef op 2 januari 1952, citerende de uitspraak van een lid van de Jordaanse regering:

„Het bestaan van het vluchtelingenvraagstuk is een belangrijke factor in ons voordeel tegenover de Joden en het Westen. Zolang als het onopgelost bestaat, loopt het politieke en economische bestaan van Israël direct gevaar.”

Immers de vluchtelingen zijn, dat hebben wij ook in vergaderingen in Nederland gemerkt, een waardevol propaganda-object tegen Israël. Deze massa, altijd in afwachting gehouden van wat er met ze zal gebeuren, vervuld met haat jegens Israël, vervuld met haat jegens het Westen, is een goed instrument om de aandacht van de verantwoordelijkheid van hun leiders af te wenden en makkelijk voor politieke doeleinden te exploiteren.

Zo kunnen de Arabische staten het Westen voorhouden, dat hun aanwezigheid het communisme in het Midden-Oosten bevordert, dan weer de Sovjet-Unie de gelegenheid geven om zich te interesseren voor de wanorde in een belangrijk gedeelte van de wereld. Wat echter de bedoeling is van de terugkeer van de vluchtelingen op het grondgebied van Israël werd heel duidelijk uitgedrukt door de Egyptische minister van buitenlandse zaken, Mohamed Salah-Ed-Din, op 11 oktober 1949:

„De Arabieren hebben de bedoeling door de eis te stellen van de terugkeer van de vluchtelingen naar Palestina, dat zij daar terugkeren als meesters, duidelijker gezegd, zij streven er naar om de staat Israël te vernietigen”. ¹⁸⁾ Het belangrijkste blad uit Cairo: „Akher Sa'ah” schreef op 16 januari 1952:

„De Arabische Liga moet voortdurend eisen de terugkeer van de vluchtelingen en in hun gemoed de wraak sterk maken.” En op 28-1-1956 had de Syrische minister van binnenlandse zaken een bijeenkomst met de vluchtelingen in de militaire leeftijd, om te bespreken „hun opleiding bij de voorbereiding van de dag der wraak”.

Het is dus heel duidelijk, dat van Arabische zijde men er nimmer twijfel over heeft laten bestaan, dat de vluchtelingen een vijfde colonne zouden vormen, integendeel men heeft dit openlijk toegegeven. Hoe moet men dan de houding betitelen van hen die desondanks in niet-Arabische kringen b.v. in Nederland spreken over de eis tot het terugbrengen van de Arabische vluchtelingen naar het vroegere gebied? Deze eis staat gelijk met te vragen, Israël als staat te vernietigen en degenen die deze eis stellen, maken daarmee duidelijk aan welke kant niet alleen van het

politiek conflict van het Midden-Oosten, maar in de wereldsituatie in het algemeen, zij staan.

Om verschillende redenen is het Israël absoluut onmogelijk in de huidige situatie de massa of slechts maar een aanzienlijk aantal der vluchtelingen terug te nemen. In de eerste plaats om redenen van militaire veiligheid en zelfbescherming, in de 2e plaats op grond van het feit, dat honderdduizenden Joden inmiddels de Arabische landen hebben verlaten, (waarbij b.v. in Irak hun bezit geheel werd geconfiskeerd) en in Israël een verblijf hebben gevonden, waarbij dus sprake is van een bevolkingsuitwisseling en in de 3e plaats, omdat de houding van de Arabische staten jegens het bestaan van Israël de verwachting wettigt, dat zij ook na de terugkeer van een groot deel der vluchtelingen niet bereid zullen zijn, om over vrede te praten, of zich aan hun woord te houden. Daarnaast geve men er zich rekenschap van, dat de Arabieren terug zouden komen in een voor hen wel zeer vreemde maatschappij.

Vandaar dat er naar een andere oplossing dan deze hervestiging op het gebied van Israël moet worden gestreefd. Aan een andere oplossing, en er zijn verschillende projecten voorgesteld, weigeren vooralsnog de Arabische staten en de vluchtelingen zelf hun medewerking. Het zou de moeite waard zijn om eindelijk eens te horen, wat de vluchtelingen zelf daarover zeggen, als zij niet onder Arabische druk staan. Wat dat betreft zou een zo spoedig mogelijk onderzoek van een commissie van de V.N. in de nu door Israël bezette strook van Gaza, stellig verhelderend kunnen werken. Wellicht zou het zelfs aanbeveling verdienen om onder auspiciën van een internationale politiemacht en een commissie van waarnemers van neutrale mogendheden te doen vaststellen, wat de vluchtelingen zelf over de voorgestelde projecten zeggen, wat zij zelf denken over een terugkeer naar een land, waarin de omstandigheden volkomen anders zijn, dan toen zij het land verlieten, wat zij zelf denken over loyaliteit jegens de regering van Israël, als zij daar zouden wonen, enz. Een onafhankelijk onderzoek in deze richting is tot heden nog niet gedaan.

Plannen

De V.N. hebben in alle voorzichtigheid gestreefd naar een permanente vestiging van de vluchtelingen in de verschillende Arabische staten. De gelden, die werden gevoteerd zouden bestemd worden om acceptabele projecten te vinden, die de vluchtelingen in staat zouden stellen, zonder hulp van buiten af een bestaan te vinden. Het feit, dat het geld steeds opdraakte, maar dat definitieve oplossingen uitbleven, heeft er in het begin van dit jaar toe geleid, dat de directeur van de UNRWA moest mededelen, dat de organisatie bij gebrek aan gelden wellicht zou moeten ophouden.

Ook al gebeurt dit niet, is het duidelijk, dat men zeer ver is van een oplossing. Toch heeft het aan plannen niet ontbroken. Met Syrië, met Egypte zowel als met Jordanië werden onderhandelingen over het uitvoeren van grote werken gevoerd, die welvaart en geluk niet alleen aan de vluchtelingen zouden brengen, maar voor het gehele Oosten. Begin 1951 toonde de Egyptische regering zich geneigd om samen te werken, ten einde te komen tot het vinden van een bestaan voor 50.000 vluchtelingen in het Sinai gebied, welk gebied door grote irrigatiewerken geschikt zou worden gemaakt.¹⁹⁾ De Egyptische pers was genood-

zaak te verklaren, dat men dit besluit alleen maar genomen had uit vrees, „dat er geen internationale hulp meer zou worden verleend als men samenwerking bleef weigeren,” maar ook dit plan zag men onuitgevoerd ten onder gaan.

De Verenigde Staten, die oorspronkelijk op het standpunt stonden, dat de vluchtelingen zouden worden gerepatriëerd, probeerden door alle mogelijke pressie Israël er toe te brengen 200.000 vluchtelingen op te nemen. In verloop van tijd zou de rest een permanente verblijfplaats vinden in de Arabische staten. Maar nadat de regering ontdekt had, dat met deze concessie een oplossing niet kon worden bereikt, werd er naar gestreefd, om het opnemen van de vluchtelingen in de landen waar zij nu wonen, mogelijk te maken.²⁰⁾ Op 1 juni 1953, na zijn terugkeer uit het Midden-Oosten, zei minister Foster Dulles, dat de meeste vluchtelingen konden worden opgenomen in de naburige Arabische staten, ofschoon er ook wel wat in Israël konden worden teruggebracht. Iets later verklaarde de sub-commissie voor het Midden-Oosten, dat repatriëring alleen mogelijk was voor een klein deel van de vluchtelingen en zij eisten van de Arabische staten, om er toe mede te werken, dat met Amerikaanse hulp en met begrip van hun verantwoordelijkheid jegens hun mede-Arabieren, zij alles zouden doen om plannen uit te werken, waardoor de vluchtelingen een levensbasis zouden vinden in de Arabische landen. Vandaar het streven tot uitvoering van het z.g. Johnston plan.²¹⁾

Johnston is een speciale vertegenwoordiger van President Eisenhower, die het plan heeft uitgewerkt, waardoor welvaart zou komen in het Midden-Oosten en de vluchtelingen te werk zouden worden gesteld. Volgens Johnston kan 20 à 25% van de Arabische vluchtelingen worden gevestigd op de geïrrigeerde gebieden. Soortgelijke plannen waren reeds vroeger gemaakt en verschillende malen was er ook een bedrag beschikbaar gesteld om deze werken uit te voeren. Door de tegenwerking van de Arabische staten en van de vluchtelingen zelf, konden al deze plannen niet uitgevoerd worden. De meeste schrijvers over dit probleem weten ook geen oplossing. Alle pogingen de laatste jaren, vooral door de Verenigde Staten aangewend, eerst al door de z.g. Clapp-commissie, mochten niet baten.

Zo werd er in 1951 een plan ingediend tot rehabilitatie, waardoor in een periode van 3 jaren, 65.000 vluchtelingen te werk zouden worden gesteld bij de ontwikkelingprojecten en daardoor 325.000 vluchtelingen geen directe steun meer nodig zouden hebben. In werkelijkheid bleken in 1954 deze cijfers te zijn resp. 8.000 en 25.000. Het verzet van de vluchtelingen tegen aanvaarding van dergelijke hulpprogramma's, programma's die er immers op gericht zijn, om de vluchtelingen „selfsupporting” te maken, berust op hun vrees, dat aanvaarding van het programma, hun recht tot repatriëring en compensatie zou doen verloren gaan.

De V.N. zelf waren onduidelijk in hun uitspraak omtrent repatriëring. Alhoewel in de debatten kwam vast te staan, dat de meeste vertegenwoordigers repatriëring van de massa der Arabische vluchtelingen uitgesloten achten en dus streven naar de integratie van de vluchtelingen in de Arabische landen, hebben zij in hun uiteindelijke resoluties altijd de mogelijkheid van repatriëring opengelaten. Het was niet te verwachten, dat de Arabieren deze zinssnede niet uit het verband zouden lichten.

Zij hebben dit regelmatig gedaan en stellen het dan voor alsof de V.N. tot het besluit zijn gekomen om de Arabische vluchtelingen naar het gebied van Israël terug te brengen, zonder daarbij op de verdergaande conclusie te wijzen van vrede en vrije ontwikkeling van Israël. De steun die de Arabieren verlenen aan de vluchtelingen is buitengewoon gering. Ook de steun die door de Arabische machthebbers wordt verleend, die zelf over zeer grote inkomens uit oliebronnen beschikken. Immers deze steun zou wellicht tengevolge hebben, dat de vluchtelingen in hun eigen onderhoud kunnen voorzien en daardoor zouden vergeten, dat zij vluchtelingen zijn, omdat zij een nieuwe plaats gevonden hebben, waar zij kunnen leven en gelukkig zijn. Zolang het vluchtelingen-probleem bestaat, is het mogelijk om de strijd tegen Israël te voeren, zowel door propaganda als in de internationale politieke arena. Wanneer men nagaat, dat vanaf 1949 tot nu, er steeds weer projecten zijn ingediend om de vluchtelingen te werk te stellen en te vestigen in de landen waar zij wonen, dat het totale oppervlak van de Arabische staten 1.200.000 vierkante km. groot is en dat daarop geen ander antwoord gekomen is dan:

1. dat de vluchtelingen alleen naar huis willen en
2. dat de „vrije” gebieden uitsluitend bestaan uit woestijnen,

dan begrijpt men dat dit vraagstuk onoplosbaar schijnt.

Johnston meende echter een oplossing te hebben gevonden. Op de vergadering die hij hield op 16 juni 1954 in Cairo verzekerde hij, dat hij er zeker van was een Jordaan-plan te ontwerpen, dat door alle partijen zou worden aangenomen. Het plan tot gebruik van het water van de rivier de Jordaan voor bevoeiingsdoeleinden, waarover Johnston sprak, zou gebaseerd zijn op 3 voorstellen, het Israëliische, het Arabische en dat van hem zelf. De onder-minister van buitenlandse zaken der V.St. verklaarde op 12 juni 1954, dat het mogelijk was spoedig *bepaalde delen* van het Jordaan-plan uit te voeren ter oplossing van het probleem der Arabische vluchtelingen, zonder dat daarbij inbreuk werd gemaakt op het plan voor het gebruik van de rivier in zijn geheel.

Korte tijd daarna verklaarde minister Sjaret in Tel Aviv, dat het door Johnston opgestelde plan voor het Midden-Oosten de levensstandaard van het gehele gebied zou verbeteren, een oorzaak van internationale wrijving zou verwijderen en de Arabische vluchtelingen, die toch reeds grote bedragen kosten zonder dat zij definitief geholpen worden, zou helpen een nieuw leven te vinden.

Johnston meende, dat een kwart van de Arabische vluchtelingen op de, volgens zijn plan geïrrigeerde gebieden, een levensbestaan zouden kunnen vinden. Op 14 mei 1955 liet Jordanië weten, dat het plan verworpen was. Op 6 september 1955 deed Johnston nieuwe concessies aan de Arabieren. Op 10 oktober 1955 vond er in Cairo een conferentie plaats van de Arabische ministers van buitenlandse zaken over het Johnston-plan. Na afloop van deze conferentie, verklaarde Hazuna, secretaris-generaal van de Arabische Liga:

„Er bestaat nu geen Johnston-plan meer, wij spreken alleen over een Arabisch plan”.

Israël verklaarde daarop, dat het nu verder moest gaan met het uitvoeren van *zijn eigen plannen voor irrigatie*, die Israël immers had geschorst ter wille van het welslagen van de onderhandelingen over het Johnston-plan. In mei 1956 verklaarde Johnston nog steeds te geloven

een Arabisch-Israëliësche overeenkomst te kunnen bewerkstelligen voor zijn plan.

Wij hebben het Johnston-plan als duidelijkst voorbeeld genomen van de pogingen, die gedaan zijn om een constructieve oplossing te vinden voor het vraagstuk van de Arabische vluchtelingen.

Het is duidelijk, dat, wanneer de Sovjet-Unie in plaats van een enorme hoeveelheid bewapening naar het Midden-Oosten te sturen, zijn invloed zou hebben aangewend om adviseurs te sturen voor soortgelijke objecten als het Johnston-plan, (in nauwe samenwerking met de Ver. Staten) er op dit ogenblik geen wrijving zou zijn in het Midden-Oosten, maar slechts een edele wedijver in het vruchtbaar maken van woestijnen en het vinden van nieuwe ontginningsgebieden, waaraan de wereld zo zeer behoefte heeft.

De Arabische propaganda stelt het altijd zo voor:

De vluchtelingen bevinden zich aan de andere kant van de grens van Israël, zij zien hoe vreemden hun grond bewerken en wonen op het land waar zij sinds eeuwen hebben gewoond. Zij *willen alleen naar dat land terug*.²²⁾ Ook al zullen zij er armer worden en zullen hun kinderen er minder toekomst hebben dan in eventueel te ontsluiten gebieden.

Men vergete echter niet, dat hoe tragisch het lot van de Arabische ballingen ook is, men in de wereldgeschiedenis, ook die van de laatste jaren, heel veel voorbeelden heeft van „internationaal geregelde verhuizingen” van bevolkingsgroepen. Er moet gezorgd worden voor een behoorlijke verhuizing, voor een behoorlijke werkgelegenheid en voor een culturele basis, waarop de mensen zich in hun eigen sfeer en volgens eigen levensstijl verder kunnen ontwikkelen. Wanneer deze voorwaarden geschapen zijn, is het absoluut niet onmogelijk om b.v. het voorbeeld te volgen van de regeling, die getroffen werd na afloop van de Grieks-Turkse oorlog van 1920. De Grieken die gedurende de vijandelijkheden vluchtten uit Smyrna werden gevestigd in landen aan de oostelijke grens, terwijl de Turken uit die gebieden werden gerepatriëerd naar Turkije. Er zijn andere precedënten voor dergelijke verhuizingen. Er is de Grieks-Bulgaarse uitwisseling volgens het verdrag van Neuilly (1919). De vestiging van Armeense vluchtelingen in Syrië, de Libanon en Transjordanië. Ook in het plan van de Kon. Engelse Commissie voor Palestina in 1937 was voorgesteld dat bij de verdeling van het mandaatgebied, de Arabieren, die in het Joodse gebied woonden, in de Arabische delen een woonplaats zouden vinden. *Inderdaad zijn in deze richting ook nu stappen ondernomen.*

In september 1950 vertrok een aantal Palestijnse vluchtelingen, de meesten uit het gebied van Gaza, naar Libyë. In september 1951 gingen deze vluchtelingen weer terug, want... de Egyptische autoriteiten weigerden de verzorging voor het transport van hun gezinsleden, zoals zij eerst hadden beloofd.

In de jaren 48/51 zijn 130.000 Joden uit Libyë naar Israël geëmigreerd. De premier van Irak, Nury al-Said stelde op 15 oktober 1949 voor om 100.000 Joden uit Irak naar Israël te sturen in ruil voor 100.000 Palestijnse Arabische vluchtelingen. Kort daarna begon de regering van Irak maatregelen tegen Joden te nemen, moesten zij openbare functies verlaten, mochten de oliemaatschappijen geen Joodse krachten in dienst houden en kregen de Joden slechts beperkte bewegingsvrijheid. Bij de

spoorwegen, posterijen en telegraaf werden Joden ontslagen. Een numerus clausus werd ingesteld.

13 Maart 1950 nam het Irakse parlement een noodwet aan, waarbij het de Joden werd toegestaan hun nationaliteit op te geven en het land te verlaten. In 1951 verlieten meer dan 121.000 Joden Irak. De bezittingen, die zij achter moesten laten, werden geschat op miljoenen dollars. De Irakse regering heeft echter geen 100.000 vluchtelingen in Irak opgenomen, anders zou het aantal toch nu niet nog groter kunnen zijn dan het aanvankelijk was. Maar niet alleen uit Irak zijn Joden naar Israël geëmigreerd. Uit Iran kwamen 27.534, uit Yemen 45.738, uit Egypte is het aantal niet bekend. Uit Noord-Afrika meer dan 30.000. Wanneer inderdaad een bevolkingsruil zou zijn toegepast, zou het mogelijk zijn gebleken om grote aantallen vluchtelingen op deze wijze een normaal bestaan te verschaffen.

Oplossing is mogelijk!!

Er zijn dus twee oplossingen voor het probleem der Arabische vluchtelingen. Het uitwerken van welvaartsplannen voor het Midden-Oosten met inschakeling van alle experts en met gebruikmaking van internationale leningen. Vanzelfsprekend ook door de betaling van compensatie voor Arabisch onroerend goed door Israël te betalen. De Verenigde Staten hebben reeds meerdere malen aangekondigd, dat zij bereid waren, door een lening aan Israël, deze compensatie te helpen bevorderen.

Het staat vast, dat een oplossing te vinden zou zijn als men oprecht een einde aan het leed van deze mensen zou willen maken. Dat Israël als voorwaarde stelt, dat de Arabische boycot tegen Israël moet ophouden voordat Israël belangrijke bedragen gaat betalen voor de welvaartsplannen voor deze staten, spreekt voor ieder weldenkend mens vanzelf.

Israël heeft de geblokkeerde goederen van de Arabische vluchtelingen reeds vrij gegeven. De Arabieren hebben het de vluchtelingen alleen maar moeilijk gemaakt om er over te beschikken. Terwijl President Eisenhower en Minister-President Eden bij hun samenkomst in februari 1956 nog eens uitspraken, dat zij bereid waren financieel bij te dragen tot een oplossing van het vluchtelingen-vraagstuk, ten einde tot een regeling te komen tussen Israël en de Arabische staten, bereidden deze staten tegelijkertijd, met directe hulp en onder voortdurende aansporing van de Sovjet-Unie, de oorlog tegen Israël voor als *hun oplossing voor het vluchtelingen-vraagstuk*.

Voor de S.U. is het niet belangrijk, dat *de verdrijving van de Joden uit Israël een nieuw vluchtelingen-vraagstuk* zou scheppen. Op een verovering van gebied door de Sovjettroepen volgt immers vernietiging en deportatie.

Er moet hier natuurlijk worden uitgesproken, dat een poging tot een „vernietigingsoplossing” door de Arabische staten in samenwerking met de S.U., tengevolge van een verdediging tot het uiterste, door iedere man, vrouw en kind in Israël, stellig tot een derde wereldoorlog zou leiden.

Het is niet aan te nemen, dat de verblindheid zo ver zou gaan, dat niet alle kleine staten tot het inzicht zouden komen, welk gevaar hen bedreigt van de kant der Sovjet-agressors.

Wanneer men zich afvraagt, waarom na zeven jaar van werkzaamheid ten behoeve van de Arabische vluchtelingen de V.N. als organisatie en in zijn verschillende commissies er niet in geslaagd zijn, ondanks alle ijver, inspanning en liefde, een constructieve oplossing te vinden, dan kan men alleen maar antwoorden: De schuld daarvoor ligt (1) in het onophoudelijk herhalen van de repatriëringsidee door de Arabische staten, die alle werkzaamheden verlamt, (2) door het begrijpelijk verlangen naar samenwerking met de Arabische staten in deze zaak, waardoor een overgevoeligheid werd ontwikkeld jegens de Arabische wensen en (3) tengevolge van de Sovjet-bedrijvigheid in de Arabische staten. Toch kan er geen andere oplossing zijn dan vestiging in de Arabische staten, mogelijk gemaakt o.a. door betaling van compensatie en leningen, door vrede en door samenwerking met Israël.

Dreiging en waarschuwing

Wij hebben geprobeerd om duidelijk te maken, hoe de situatie in het Midden-Oosten heeft kunnen leiden tot de dreigende toestand, waarmee wij nu zijn geconfronteerd, een bedreiging niet alleen voor Israël, maar voor de gehele wereld. Dit heeft niets te doen met een waardering of gebrek aan waardering voor de dieper liggende gronden van het Arabische nationalisme. Het Joodse volk en de staat Israël hebben nimmer ontkend, dat alle volkeren recht hebben op zelfbestuur en in staat moeten worden gesteld zich vrij en onafhankelijk te kunnen ontwikkelen. Tussen het gerechtvaardigde streven naar onafhankelijkheid en het oorlogszuchtig drijven van nationale leiders, die er naar streven om hun mislukking bij het oplossen van binnenlandse economische problemen door gevaarlijke buitenlandse experimenten te bemantelen, moet wel worden onderscheiden.

Het was onze bedoeling om de Nederlandse bevolking op de hoogte te brengen van de ware aard van het conflict in het Midden-Oosten, van de ontstaans-geschiedenis van het conflict en van de mogelijkheden om aan het conflict een einde te maken.

Krachtig optreden van de V.N., gesteund door een sterk gezag van binnenuit en een krachtig uitvoerend orgaan, zullen in staat zijn om een wereldramp te voorkomen en een vrede tot stand te brengen, die, ook al beweren de Arabische leiders anders, alle Arabieren de gelegenheid zal geven om vrij en gelukkig en economisch onafhankelijk te leven.

Dan kan het bestaan van Israël, liggende op de scharnier van het Midden-Oosten een zegen zijn voor alle landen in de omgeving.

Want Israël verlangt noch naar uitbreiding, noch naar het overdragen van zijn eigen levenspatroon op anderen. Het verlangt slechts naar vrede, gebaseerd op rechtvaardigheid.

„TSION BEMISJPAT TIPADEE”

„DOOR RECHT KAN TSION VERLOST WORDEN”

(Jesaja I - 27)

- ¹⁾ In een interview met een journalist van de griekse krant „Kathimerini”.
- ²⁾ Geciteerd in Jewish Agency's Digest Vol VIII (1954/1955): Vergelijk een soortgelijke uitspraak van Koning Saoud op 10 januari 1954, kort na zijn troonsbestijging in Riad meegedeeld in Al Ahram.
- ³⁾ Voor citaat zie 2 blz. 887. De minister was Majoor Kamale-Dine Hussein.
- ⁴⁾ Idem Vol. IX 1955/1956. Artikel I van de wapenstilstandsovereenkomsten stelt: „... with a view to promoting the return of permanent peace... no aggressive action... of either party shall be undertaken, planned or threatened against the people or the armed forces of the other”.
Op grond hiervan diende Israel bij de Gemengde Wapenstilstandscommissie op 20 en 24 juni 1956 klachten in wegens dreiging van acties. De hier geciteerde uitlating van Koning Hussein maakte deel uit van het bewijsmateriaal naast bijvoorbeeld zinnen uit een toespraak van Nasser ter gelegenheid van de voltooiing van de engelse evacuatie van de Suez-zone, waarbij hij onder meer zei: „We have lost a precious part of our homeland: Palestine has been paralyzed. We are now obliged to be strong in order to liberate the entire Arab land from Morocco to Bagdad and in order to retrieve the rights of Palestine people, we must unite for the realization of our goals”.
- ⁵⁾ „Le fait qu'ils existent est la conséquence directe de l'action entreprise par les Arabes en s'opposant au partage et à l'Etat juif. Les Etats Arabes ont unanimement adopté cette politique et ils doivent tous prendre part à la solution du problème”, geciteerd in „Les Arabes en Israel” publicatie van de Israëliëse regering, blz. 9. Er worden daar nog meer citaten gebracht, die alle op hun juistheid werden gecontroleerd.
- ⁶⁾ Deze verklaring werd alom gepubliceerd, en op die dag door de B.B.C. uitgezonden, ook al om de uitdrukking: a momentous massacre which will be spoken of like the Mongolian massacre and the Crusades”. De Arabieren maten de Joden met hun maatstaven en de angst die daarvan bij de Joodse overwinningen het gevolg was, speelde bij de uittocht een grote rol.
- ⁷⁾ Economist 2 oktober 1948.
- ⁸⁾ Behalve deze uitending is daar ook de uitspraak van Haskim As Saba. Deze publiceerde in de oude stad van Jeruzalem zijn: Dikhriyat Suhufi Mudtahad (Herinneringen van een vervolgd journalist). Hij verklaart dat toen de Arabische gemeenteraad van Jaffa wapens vroeg aan het ministerie van Defensie van Syrië, zij geen wapens kregen, maar wel de raad „om de stad te verlaten, die spoedig door de Arabische legers zou worden bevrijd”.
- ⁹⁾ Joseph B. Schechtman: The Arab Refugee Problem. New York. Phil. Library 1952. Op p. 123 staat een fotocopy van onderstaande rapporten.

10/PS.

District Police Headquarters,
(C.I.D.)
P.O.B. 700. Haifa.

SECRET

26th April, 1948

A/A.I.G., C.I.D.

Subject: General Situation - Haifa District.

The situation in Haifa remains unchanged. *Every effort is being made by the Jews to persuade the Arab populace to stay and carry on with their normal lives, to get their shops and businesses open and to be assured that their lives and interests will be safe.*

On the other side the evacuation goes on and a large road convoy escorted by Military and containing a large percentage of Christians left Haifa for Beirut yesterday. An estimated number of 700 has been given for this convoy and evacuation by sea goes on steadily.

10/PS

District Police Headquarters,
(C.I.D.)
P.O.B. 700
Haifa.

SECRET

28th April 1948.

A/A.I.G., C.I.D.

Subject: General situation - Haifa District.

There is no change in the situation in Haifa. The Jews are still making every

effort to persuade the Arab populace to remain and settle back into their normal lives in the town. Another convoy left Tiren for Transjordan and the evacuation by sea continues. The quays and harbour are still crowded with refugees and their household effects, all waiting an opportunity to get a place on one of the boats leaving Haifa. Some families have lived and slept on the quaysides for several days waiting a chance to get away. Life in the New Business Centre has returned to normal with all shops and businesses functioning.

The steam trawler „TADORME” renamed the Haganah ship „OPERATION CASTEL” was brought into Haifa harbour at 5.30 a.m. with a total of 559 persons on board made up of 332 males, 182 females and 45 children. The illegals were transferred in the usual manner to the Empire Conford and the Empire Rest. During the transshipment the illegals twice refused to move from their ship and had to be got on the move again by naval and marine personnel. The transshipment was completed at 11.15 a.m. and the illegals left for Cyprus.

(Sgd.) A. J. Bidmead

for SUPERINTENDENT OF POLICE.

¹⁰⁾ De Libanese krant „Sada al-Jamib” van 16 augustus 1948.

¹¹⁾ In een officiële publicatie van de Israelische regering „The Arab Refugees” wordt gezegd: „The one and only instance of a Jewish atrocity in this war, the destruction of the Arab village of Deir Yassin by a group of Jewish extremists, acting throughout in defiance of the Jewish national and military authorities and sternly disowned by them, added fuel to the flames”. Zij hebben daarmede de Arabieren gelegenheid gegeven om hun voorstelling van Joods gedrag jegens de bevolking als juist voor te stellen. Zulks in besliste tegenspraak met de waarheid. Zoals gedurende de oorlog afdoende werd bewezen.

¹²⁾ Dit nummer van Davar met een vertaling van dit vers kan op verzoek worden verkregen.

¹³⁾ Van belang voor een goed begrip van de achtergrond van de Arabische uittocht is wat hij schrijft op blz. 30 en 31 van zijn boek „New Star in the Near East” (New York 1950).

¹⁴⁾ Official Records of the fourth session of the General Assembly. Annex to the summary records of meetings Volume II.

Aanwezig in de boekerij Kon. Instituut voor de Tropen.

Vergelijk ook The Middle East Journal (Vol. 5 11951). Aanwezig in Instituut voor Moderne Nabije Oosten.

General Assembly. Official Records. Sixth session Supplement 16 (A-1905) Parijs 1951.

Progress Report of the United Nations Conciliation Commission for Palestine. General Assembly official Records Sixth Session Supplement 18 (A-1985).

¹⁵⁾ Op 25 maart 1953 verscheen er van de hand van een Egyptisch officier in Al-Tahrir een artikel waarin o.m. stond:

„I spent three days in the uncomfortable country (= Gaza) where I came to recognize as such all the lies that we read in the newspapers about the refugees, disease, cold, hunger, misery and injustice...

Hunger, misery and distress are not to be found in the refugee camps; they are in the villages and hamlets where the fellaheen live in the countryside of green Palestine, where gardens and oranges groves flourish amidst feudalism; for feudalism breeds hunger and misery. In the refugee camps, there is security and plenty. I visited seven of them: Al Bureige, Al Nusseirat, Deir el Balah, Khan Yunis, Gabalia, Gaza, Raffah, Al Bughazzi. In all of them I saw the people eating their fill, drinking milk and living in comfort. The men lay on their backs in the warm sand and sunshine, or played dice; happy women carried their pink-cheeked babies, not the pale sickly babies which you see in our villages where there are no refugees.

A young Egyptian officer told me that whenever a refugee complains of sickness an ambulance with a doctor, a nurse and medicines, hastens to attend to him. Do the sick villagers of our country enjoy such a treatment? Do our weakly children drink milk? Have you ever heard of an Egyptian fellah wearing shoes?”

¹⁶⁾ In een verklaring van de Ad Hoc Political Committee op 19 november 1954 liet de vertegenwoordiger van de V.S. James J. Wadsworth, duidelijk merken, dat volgens hem te veel personen steun van de U.N.R.W.A. kregen, die daarvoor niet in aanmerking kwamen. Op 24 november 1954 herhaalde hij dit met nadruk. De hoogste getallen worden gegeven door Elmer Berger van de in Joodse huizen algemeen als Quislings beschouwde American Council for Judaism.

Berger, een vrijzinnig rabbijn, werd door de Central Conference of American rabbies min of meer uitgesloten en tegen zijn beweging werd scherp geprotesteerd. Voor de cijfers en de moeilijkheden verbonden aan het vaststellen van de juiste getallen zie ook

Witkamp F. Th., Het Vluchtelingenprobleem in het Midden-Oosten, doctoraal-scriptie.

Het socio-geografisch deel zal worden opgenomen in het Tijdschrift van het Nederlands Geografisch Genootschap.

- ¹⁷⁾ Uit het „Report of the Secretary-General on the assistance to Palestine Refugees” (4 nov. 1949. Doc. A/1060): „The death rate is impossible to ascertain. Recorded deaths average 11 per thousand per annum, which is far too low to be true”.

Zelfde opmerking in het jaarrapport 1 juli 1951—30 juni 1952.

Zie rapport Witkamp blz. 22/23.

In het jaarrapport 1952/1953 wordt de oude klacht herhaald, het aantal vluchtelingen wordt ondanks alle maatregelen niet minder.

In Jordanië werden in de periode 1 juli 1954-30 juni 1955 slechts 404 sterfgevallen op een bevolking van 500.000 opgegeven d.w.z. nog geen 1‰.

- ¹⁸⁾ Volgens Al Misri heeft dezelfde diplomaat, dan reeds oud-minister op 12 april 1954 gezegd: „De Arabieren zullen zich niet tevreden stellen met een toepassing van de resoluties der Verenigde Naties. Wij zullen geen algehele genoegdoening hebben zolang Israël niet geheel is weggevaagd van de kaart van het Midden-Oosten.

- ¹⁹⁾ Sinaï project.

In 1951 stemde de Egyptische regering er in toe ongeveer 50.000 vluchtelingen op het schiereiland Sinaï te laten vestigen. Op 30 juni 1953 kwam een overeenkomst tussen de regering van Egypte en de UNRWA hierover tot stand, waarbij de UNRWA op zich nam 30.000.000 dollar voor het project te reserveren. Op 14 oktober 1953 bood de regering van Egypte bij verdrag de UNRWA 230.000 feddan land ter onderzoek aan, waaruit 50.000 feddan mocht worden gekozen. Het bevoelingswater moet uit de Nijl komen; dit zal gebeuren via een kanaal, dat onder het Suezkanaal moet doorlopen. Voor dit plan is een groots onderzoek opgezet. Men hoopt binnen drie jaar het irrigatie-systeem klaar te hebben en binnen een periode van 5 jaar daarna denkt men 50.000 à 60.000 vluchtelingen te vestigen, die dan na 5 à 6 jaar self-supporting zouden zijn.

Gaza.

Op landbouwgebied bestaan weinig mogelijkheden. De Egyptische regering heeft voorgesteld een haven te laten aanleggen.

Enkele cijfers over het rehabilitatie-fonds van 200.000.000 dollar:

van 1 januari 1951 tot 30 juni 1955 is van dit fonds uitgegeven in totaal 18.743.156 (waarvan 5.505.553 dollar voor onderwijs).

In de periode van 1 juli 1954 tot 30 juni 1955 waren 101 projecten in behandeling waarvan de directe kosten worden geschat op 11.111.805 dollar. Bij uitvoering van deze projecten schat men permanent self-supporting te maken 14.365 en tijdelijk 44.799 personen. In deze periode heeft men aan de projecten uitgegeven 6.081.091 dollar en heeft men 5.800 personen permanent en 33.902 tijdelijk self-supporting gemaakt.

In de periode 1 januari 1951 tot 30 juni 1955 heeft men als gevolg van de projecten 7.584 personen permanent en 51.101 personen tijdelijk self-supporting gemaakt. Aan deze projecten werd in die periode een som van 6.418.105 dollar uitgegeven.

- ²⁰⁾ Uit het rapport van de U.S. Congressional Study Mission, welke op 8 februari 1954 aan het Foreign Relations Committee of the House of Representatives rapporteerde: „The United States should serve notice that it will not support the return of the Arab refugees to their former homes within the boundaries of Israel under existing conditions... The objective should be for refugees to become citizens of the Arab States...”

- ²¹⁾ Er is aan dit plan veel voorbereiding vooraf gegaan. Het slagen zou alle staten in dit gebied welvaart hebben gebracht.

De Clapp commissie, uitgezonden op grond van een aanbeveling in augustus 1949 had reeds veel trachten te doen. Het werk mislukte door de tegenwerking der Arabische staten. In een onderzoek naar de „non cooperative attitude” van de vluchtelingen komt Bruhns in een artikel in the Middle East Journal (vol. 9 1955 blz. 130-138) tot de volgende conclusies:

1. Vestiging in de Arabische staten komt voor de vluchtelingen neer op aan-

vaarding van een permanente nederlaag en van een permanente expatriatie. Bruhns zegt: „There is an unceasing flow of propaganda in all Arab countries and in all walks of life to the effect that the Palestine affair has not yet been settled finally”.

2. Individuele vestiging is volgens de Arabier niet wenselijk. Hij is behoudend en hij hecht veel waarde aan de groep.

3. De vluchtelingen veroordelen het Westen, dat volgens hen de staat Israel in het leven houdt en dat verantwoordelijk is voor het ontstaan van die staat en voor de positie, waarin de vluchtelingen zich bevinden. „Only those with a higher education sometimes put the main responsibility for the refugees' dispossession on the shoulders of the Arab governments or the Arab peoples themselves”.

4. „If the price for the cooperation of the Arab refugees is unconditional against Israel and Jews in general, the West will be unable to pay this price. This is a point the West cannot compromise without denying the fundamentals of its own society”.

5. De meeste vluchtelingen zijn bereid zich tijdelijk in de Arabische staten te vestigen. Hierbij bestaat een grote kans, dat dit toch uitloopt op een permanente vestiging. „The refusal of the Arab Governments to permit even temporary resettlement and the lack of economic opportunities (for the creation of which funds have been allocated but remain unspent) has reduced migration, so far, to a trickle”.

Belangstellenden, die van het gehele door de heer Lipschitz bijeengebrachte materiaal kennis willen nemen, kunnen zich te dien einde wenden tot het Bonds bureau van de Ned. Zionistenbond, Job. Vermeerstraat 22, Amsterdam-Z.

